2007 йил 17 август, жума № 34 (632)

INSON MANFAATLARI — OLIY QADRIYAT
O'ZBEKISTON «ADOLAT» SOTSIAL-DEMOKRATIK PARTIYASI
KUCH-ADOLATDADIR

ADOLAT

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Давлат раҳбарлари кенгашининг кенгайтирилган таркибдаги мажлисида сўзлаган НУТҚИ

Муҳтарам давлат раҳбарлари!

Ҳурматли йиғилиш қатнашчилари!

Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарларини қутлаш ва Қирғизистон Республикаси Президенти Қурманбек Бакиевга самимий меҳмондўстлиги, Давлат раҳбарлари кенгаши мажлисини яхши ташкил этгани учун миннатдорлик изҳор этиш менга катта мамнуният бағишлайди.

Мен мажлисда иштирок этаётган кузатувчи давлатлар – Ҳиндистон, Эрон, Мўғулистон ва Покистон делегациялари раҳбарларини, саммитимиз меҳмонлари – Афғонистон ва Туркманистон президентларини, шунингдек, БМТ Бош котиби ўринбосари Линн Паскони ҳам қутлайман.

Ўтган олти йил мобайнида Шанхай ҳамкорлик ташкилотини мустаҳкамлаш борасида улкан сиёсий ва ташкилий ишлар қилинди, унинг асосий мақсад ва вазифаларини амалга ошириш учун кўп томонлама ва самарали ҳамжиҳатликни кучайтириш йўлида салмоқли қадамлар қўйилди.

Мен бу ерда Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари томонидан ШҲТнинг хавфсизликнинг минтақавий ва глобал моделини шакллантиришда нуфузли халқаро ташкилот сифатидаги, стратегик муҳим ва улкан минтақа ҳисобланган Евроосиёда тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг ғоят муҳим кафолати сифатидаги тобора ўсиб бораётган ўрни ва аҳамияти тўғрисида билдирилган фикрларни қўллаб-қувватлайман.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, ШҲТ бугун халқаро терроризм, айирмачилик, экстремизм ва тобора авж олиб бораётган наркотик тажовузига қарши курашнинг муҳим марказига айланмоқда.

"Шанхай жараёни" сиёсий-дипломатик соҳада, минтақа давлатларининг бой табиий-энергетика манбалари, инсон ва интеллектуал ресурсларидан оқилона ва самарали фойдаланишга қаратилган кенг кўламли иқтисодий ва гуманитар лойиҳаларни амалга ошириш борасида ўзаро ҳамкорлик қилиш учун ишончли замин яратди.

Саммит давомида имзоланадиган муҳим ҳужжатлар пакети, биринчи навбатда Узоқ муддатли яхши қўшничилик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома ҳақиқий шериклик ва ўзаро ҳурмат тамойилларига асосланган кўп томонлама ҳамкорлигимизга янги сифат, янги куч бағишлашига ишончим комил.

Ҳурматли саммит иштирокчилари!

Фурсатдан фойдаланиб, ушбу саммит кун тартибига бевосита дахлдор ва, бизнинг фикримизча, долзарб бўлган айрим муаммолар хусусида тўхталиб ўтмоқчиман.

Марказий Осиё геосиёсий ва геостратегик аҳамияти ортиб бораётгани, улкан табиий-иқтисодий ва бошқа ресурс салоҳиятига эгалиги туфайли хавфсизлик ва барқарорликка таҳдид ва хатарлар сақланиб қолаётган минтақа сифатида ҳамон жаҳон ҳамжамияти диққат марказида турибди.

Бунинг асосий сабабларидан бири - Афғонистонда ҳали ҳануз давом этаётган мураккаб вазиятдир.

Бугунги кунда «Толибон» ҳаракатининг ҳарбий фаоллашуви боис тобора кескинлашиб бораётгани, наркотик моддалар ишлаб чиқариш ва наркотрафикнинг назорат қилиб бўлмас даражада кенгайиб бораётгани оқибатида ушбу мамлакатда юзага келаётган вазият бизни, Афғонистоннинг яқин қўшниларини жиддий ташвиш ва хавотирга солмай иложи йўқ.

Бизнингча, гарчи ғайритабиийрoқ туюлсада, Афғонистонда тинчлик ва барқарорликка эришиш йўлини ҳарбийлаштириш ва куч ишлатиш кўламини янада кенгайтиришдан эмас, балки қуролсизланиш ва жаҳон ҳамжамияти ёрдамида лойиҳаларни, биринчи навбатда, ижтимоий йўналтирилган лойиҳаларни амалга ошириш, кескин ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш, мамлакат аҳолисини қўллаб-қувватлашдан излаш даркор.

Албатта, бу борада Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштириш ва мамлакатни қайта тиклашдан амалда манфаатдор бўлган барча кучлар ўртасида муроса ҳамда уларнинг ҳамжиҳатликдаги ҳаракатига эришиш ниҳоятда муҳим аҳамият касб этади.

ШҲТ дастурий мақсадларига эришиш ва унинг нуфузини оширишда минтақада коммуникация, ёқилғи-энергетика соҳасида давлатлараро йирик лойиҳаларни амалга ошириш, сув ва бой минерал ресурслардан самарали ва оқилона фойдаланиш асосига қурилган иқтисодий ҳамкорлик кўламини янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш асосий устувор йўналишлардан ҳисобланади.

Қўшма инвестиция лойиҳалари асосида нафақат қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳаларида, балки юқори технологиялар тармоқларида ҳам замонавий ишлаб чиқаришларни ташкил этиш - аҳоли бандлиги борасидаги жиддий муаммоларни ҳал қилиш, барқарор иқтисодий ривожланиш ва пировард натижада, минтақада ижтимоий-иқтисодий хавфсизлик ҳамда барқарорликни таъминлаш имконини берадиган муҳим омилга айланиши мумкин.

Шу муносабат билан Марказий Осиё минтақасида сув-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш билан боғлиқ, бугунги кунда турли ёндашувларга сабаб бўлаётган, масалаларга қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Шуни алоҳида қайд этиш жоизки, бу ерда гап минтақа мамлакатларининг сув ресурслари ҳақида эмас, балки фақат трансчегара дарёлар ресурслари ва сув оқимларидан фойдаланиш, яъни ушбу дарёлар ҳавзасида жойлашган давлатларнинг муҳим ҳаётий эҳтиёжларини асрлар давомида қондириб келган дарёлар ресурслари ҳақида бормоқда.

Мазкур масала бугунги кунда минтақадаги олти давлатда яшаётган 50 миллиондан ортиқ кишининг манфаатларига дахлдордир. Шу боис бу дарёлар оқимларидан фойдаланишга доир барча қарорларни қабул қилишда, жумладан гидроэнергетика иншоотларини барпо этишда ушбу манфаатлар албатта инобатга олиниши даркор.

Акс ҳолда, бу Амударё ва Сирдарёнинг қуйи қисмларида сув таъминоти масаласини янада мураккаблаштириши, қуриб бораётган Орол денгизининг экологик таназзулини тезлаштириши, Қозоғистон, Туркманистон ва Ўзбекистоннинг ўн миллионлаб аҳолисининг бу ерда яшашини оғирлаштириши мумкин.

БМТнинг 1992 йил 18 сентябрда қабул қилинган Трансчегара сув оқимлари ва халқаро кўлларни ҳимоя қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги конвенцияси, БМТ Бош ассамблеяси томонидан 1997 йил 21 майда қабул қилинган Халқаро сув оқимларидан фойдаланиш ҳуқуқи тўғрисидаги конвенция "трансчегара сувлардан оқилона ва адолатли фойдаланиш, бу борада трансчегаравий таъсир кўрсатадиган ёки кўрсатиши мумкин бўлган фаолиятни амалга оширишда уларнинг трансчегара хусусиятини алоҳида ҳисобга олиш зарурлиги"ни кўриб чиқишни талаб қилади.

Зарар етказилган тақдирда бундай зиённи бартараф этиш ёки камайтириш учун барча чоралар кўрилиши, зарурат туғилганда эса, уни қоплаш тўғрисидаги масала қўйилиши лозим.

БМТ қарорларида "ҳудудидан сув оқиб ўтадиган давлатлар суверен тенглик, ҳудудий яхлитлик, ўзаро манфаатдорлик ва ҳалоллик асосида ҳамкорлик қилиши" зарурлиги таъкидланган.

БМТ Конвенцияларининг ушбу асосий талабларидан келиб чиққан ҳолда, трансчегара дарёлар ҳавзасида қуриладиган янги гидротехник иншоотларнинг техник-иқтисодий асослари бетараф халқаро аудиторлик ташкилотлари томонидан муқаррар тарзда холисона текширилиши лозим. Объектларнинг барпо этилиши тузатиб бўлмас экологик оқибатларга олиб келмаслиги, ушбу дарёлар бўйида жойлашган барча давлатларнинг сув оқимидан фойдаланиш бўйича мавжуд балансини бузмаслиги кафолатланиши шарт.

Шуни таъкидламоқчиманки, бундай принципиал позицияга Жаҳон банки ва Осиё тараққиёт банки каби халқаро молия тузилмалари ҳам, уларнинг ўз жавобларига биноан, амал қилади.

Фақат ана шундай холисона ёндашувгина минтақанинг сув-энергетика ресурсларидан фойдаланиш бўйича лойиҳаларнинг муваффақиятли амалга оширилишини таъминлаши мумкин.

Бизнинг фикримизча, ШҲТ Бош котибининг ролини янада мустаҳкамлаш масаласи муҳим аҳамиятга эга. Негаки, унинг зиммасига ташкилот доирасида қабул қилинган ва қабул қилинадиган қарорларнинг сўзсиз бажарилиши учун ШҲТ Котибияти ва барча тузилмалари, жумладан МАТТ, Ишбилармонлар кенгаши, Банклараро бирлашма, ШҲТ форуми ишларини самарали мувофиқлаштиришни таъминлашдек ғоят масъулиятли вазифа юкланган.

Авваламбор, айнан ШҲТ Бош котиби ташкилотда ишчанлик муҳитини яратади, таъбир жоиз бўлса, у бутун ташкилотнинг "рупори" бўлиши, тор миллий манфаатлар доирасида чекланиб қолмасдан, ташкилотга аъзо давлатларнинг умумий манфаатларини қатъий ҳимоя қилиши зарур.

Шу боис, кўплаб халқаро ташкилотлар тажрибасидан келиб чиққан ҳолда, Бош котибни кейинчалик ШҲТга аъзо мамлакатларнинг тажрибали, обрўли дипломатлари ва давлат арбоблари орасидан ротация қилиш шарти билан, 5 йил муддатга тайинлаш масаласини кўриб чиқиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Бу, бизнингча, ШҲТ ижро органларига ташкилот олдида турган вазифаларни янада тўлиқ ва изчил, ворислик асосида амалга ошириш имконини беради.

Сўзимнинг ниҳоясида мазкур саммит ва унда қабул қилинган қарорлар минтақа хавфсизлиги ва барқарорлигини таъминлашга доир вазифаларни изчил ҳал этишда, ШҲТга аъзо мамлакатларни барқарор ривожлантиришда янги босқични бошлаб беради, деб ишонч билдиришга рухсат бергайсизлар.

Эътиборингиз учун ташаккур.

ШҲТНИНГ БИШКЕК САММИТИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 15-16 август кунлари Қирғизистон Республикаси пойтахти Бишкек шаҳрида бўлиб, Шанхай ҳамкорлик ташкилоти (ШҲТ) Давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлисида иштирок этди

Саммитнинг асосий воқеаси – Давлат раҳбарлари кенгашининг тор доирадаги мажлиси Қирғизистон Президентининг «Ала арча» қароргоҳида бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов, Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев, Қирғизистон Республикаси Президенти Қурманбек Бакиев, Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтао, Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин ва Тожикистон Республикаси Президенти Имомали Раҳмон иштирок этди.

Президентлар ШҲТ фаолиятини янада такомиллаштириш, сиёсий ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш, савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтириш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилдилар.

ШҲТ қисқа даврда нуфузли халқаро ташкилот сифатида шаклланди. Аъзо давлатлар ўртасидаги кўп томонлама сиёсий, иқтисодий ва гуманитар ҳамкорликнинг ҳуқуқий асослари яратилди. Хавфсизлик, энергетика, транспорт коммуникациялари соҳаларидаги алоқалар изчил ривожланмоқда. Давлат ва ҳукумат раҳбарларининг учрашувларидан ташқари, ташқи ишлар, мудофаа, фавқулодда вазиятлар, ташқи савдо, транспорт, маданият вазирликлари, шунингдек, чегара хизматлари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг мунтазам мулоқотлари йўлга қўйилган. Пекинда Котибият, Тошкентда Минтақавий аксилтеррор тузилма фаолият кўрсатмоқда. Ташкилотнинг 2006 йили Шанхайда ўтган юбилей саммитида ШҲТ Ишбилармонлар кенгашининг таъсис мажлиси, Банклараро бирлашмасининг йиғилиши, аъзо мамлакатлар саноатчилари ва тадбиркорларининг форуми бўлиб ўтди. Шу тариқа ШҲТ ўзи қамраган улкан минтақада ва, умуман, дунёда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашнинг, иқтисодий интеграция жараёнларини ривожлантиришнинг, гуманитар ҳамкорликни кенгайтиришнинг ўзига хос механизмига айланди.

Шу билан бирга, ташкилот аъзолари олдида уч ёвуз кучга, яъни терроризм, айирмачилик ва экстремизмга қарши биргаликда курашиш, ахборот хавфсизлиги ва энергетик хавфсизликни мустаҳкамлаш сингари долзарб масалалар ҳам турибди. ШҲТ қамраган минтақадаги вазиятни таҳлил қилиб, хавфсизликка таҳдид аввало Афғонистондан чиқаётганини айтиш мумкин. У ерда террорчи ва экстремистик гуруҳлар фаолиятига ҳали тўла чек қўйилгани йўқ, уларнинг асосий молиявий таянчи бўлган наркотик моддалар ишлаб чиқариш ҳажми йилдан йилга ошиб бормоқда. Бу хусусда ташкилот ҳузурида 2005 йилнинг ноябрида тузилган «ШҲТ-Афғонистон» мулоқот гуруҳи муҳим аҳамият касб этади. У Афғонистонни тиклаш ишларига ШҲТнинг эътибор ва ресурсларини кўпроқ жалб этиш орқали ушбу мамлакат барқарорлигига хизмат қилиши мумкин. Масалан, транспорт коммуникациялари, қишлоқ хўжалиги, таълим соҳаларидаги салоҳиятни ишга солишнинг ўзидаёқ яхши натижалар кўзга ташланади. Бу орқали Афғонистоннинг шимолий, ғарбий ва марказий вилоятлари билан ШҲТ мамлакатлари ўртасида муайян интеграция жараёнларини қарор топтириш мумкин. Бу орқали ШҲТнинг жанубий сарҳадларидан Форс кўрфази портларига янги яқин ва қулай коммуникация тармоқларини очиш имконияти ҳам яратилган бўлур эди. Президентлар "ШҲТ-Афғонистон" мулоқот гуруҳини фаоллаштиришга, келаси йилнинг баҳорида Афғонистонни тиклаш масалаларига бағишланган иқтисодий конференция ўтказишга келишиб олдилар.

Президентлар ШҲТнинг халқаро ташкилотлар билан алоқаларини ривожлантириш масаласи юзасидан ҳам фикр алмашдилар. Айни пайтда ШҲТ билан МДҲ, АСЕАН ва ЕврАзЭС ўртасида англашув меморандумлари имзоланган. Бу сафни кенгайтириш билан ШҲТнинг ҳамкорлари сони оширилади ва унинг сарҳадларида ўзаро ишонч ва ҳамкорлик янада мустаҳкамланади.

(Давоми 2-бетда)

14-15 август кунлари Тошкентда ва Самарқандда ўтган халқаро илмий-амалий конференция

ЭЪТИҚОД ЭРКИНЛИГИ ВА ҚАДРИЯТЛАР ҚАДРИ

ривожида қўйилган янги қадам бўлди

Кундалик газеталарнинг кейинги икки-уч сони ўқиган, TV кўрсатувларини кузатган бўлсангиз, хабарингиз бор, 14-15 август кунлари мамлакатимиз пойтахти – Тошкентда, сўнгра Самарқандда "Ўзбекистоннинг Ислом цивилизацияси ривожига қўшган ҳиссаси" мавзуида халқаро илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Унга мусулмон дунёсининг таниқли намоёндалари – атоқли уламолар, диншунос олимлар, дин ва жамоат арбоблари ташриф буюрдилар.

Аввало, савол туғилади, конференциянинг Ўзбекистонда ўтказилишига нима туртки бўлди? Маълумингизки, республикамиз маркази – Тошкент Таълим, фан ва маданият масалалари бўйича Халқаро ислом ташкилоти (ISESCO) томонидан 2007 йилда Ислом маданияти пойтахти деб эълон қилинди. Шу муносабат билан конференция 14 август куни Тошкентда бошланиб, 15 августда Самарқандда давом этди. Бир кун олдин – 13 август куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Оқсаройда Ислом конференцияси ташкилоти (ИКТ) Бош котиби Акмалуддин Эҳсон ўғлини қабул қилди.

Акмалуддин Эҳсон ўғли нафақат мазкур нуфузли халқаро ташкилот раҳбари, балки ислом дунёсининг бирдамлигини мустаҳкамлаш ва уни тараққий эттиришга улкан ҳисса қўшиб келаётган етук сиёсатчи. Жумладан, у раҳбар бўлган ИКТ Юртбошимизнинг афғон инқирозига барҳам бериш, Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд барпо этиш борасидаги ташаббусларини доимо қўллаб-қувватлаб келмоқда. Хусусан, Ўзбекистонда миллий-маънавий қадриятларни тиклаш, бой тарихий, илмий-маърифий ва маданий меросни ўрганиш, тинчлик ва осойишталик ҳамда аҳилликни сақлашга эришиш йўлида қилинаётган саъй-ҳаракатларни юксак баҳолаб, мамлакатимиз Марказий Осиёдаги муҳим давлат сифатида танийди.

Ўзбекистон ИКТга 1996 йилдан буён аъзо. Унинг тузилмаси ҳисобланган Ислом тараққиёт банки билан ҳамкорлигимиз йил сайин жадал ривожланиб бораяпти. Бугунги кунда 115 миллион АҚШ долларига тенг миқдордаги 9 та лойиҳанинг муваффақиятли амалга оширилаётганлигининг ўзиёқ ана шу ҳамкорликнинг ёрқин намунасидир. Бу лойиҳалар тиббиёт ва таълим муассасаларини жиҳозлашга, корхоналарни модернизациялашга ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга йўналтирилган бўлиб, уларнинг қамров доираси тобора кенгайиб бормоқда.

(Давоми 2-бетда)

«ВАТАН КЕЛАЖАГИ – МЕНИНГ ТАҚДИРИМДА»

Ўзбекистон "Адолат" СДП Самарқанд вилоят Кенгаши томонидан мамлакатимиз мустақиллигининг 16 йиллик байрами арафасида "Ватан келажаги – менинг тақдиримда" деб номланган тадбирлар ўтказилди. Уларда асосий эътибор юртимизда барча соҳаларда олиб борилаётган кенг қамровли ислоҳотлар, бунёдкорлик ишлари, янгиланиш ва ўзгаришларда, она Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш каби эзгу ишларда "Адолат" СДПнинг иштирокига қаратилди.

– Мустақиллик аждодларимизнинг асрий орзу-умидлари бўлиб келган, уни асраш биз, авлодларнинг муқаддас бурчи саналади, – дейди "Адолат" СДП вилоят Кенгаши хотин-қизлар кенгаши аъзоси Фароғат Омонова. – Олдимизга қўйилган энг катта вазифалардан бири фарзандларимизни юртга садоқат руҳида тарбиялаш, келгусида билимли, маърифатли инсонлар қилиб вояга етказишдан иборат.

Тадбирлар давомида бир қатор маҳалла фаоллари, ўқитувчилар ва тиббиёт ходимларига эсдалик совғалари топширилди. Партия аъзолари, шунингдек, ижтимоий ҳимояга муҳтож фуқаролар ҳолидан хабар олиб, байрам совғалари улашдилар.

И.ҚУРБОНОВ

Партия кўзгуси

ИСТИҚЛОЛ ШУКУҲИ ҚУВОНЧ УЛАШДИ

Ўзбекистон "Адолат" СДП Тошкент шаҳар Кенгаши ташаббуси билан пойтахтимиздаги Абдулла Қодирий номли Маданият ва истироҳат боғида "Бу — байрам барчамизники, бутун халқимизники" мавзусида тадбир ўтказилди

Ватанимиз мустақиллигининг 16 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бутун мамлакатимиз бўйлаб кенг кўламда тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Жойларда уюшқоқлик билан байрамолди тадбирлари ўтказилмоқда. Юртдошларимиз қалбида фахр-ифтихор туйғуларини жўш урдирадиган энг азиз, энг улуғ байрамимизнинг зўр шодлик билан тантана қилиниши халқимизнинг азалий орзулари чин маънода рўёбга чиққанининг исботидир. Зеро, истиқлолимиз учун миллатпарвар, ватанпарвар боболаримиз ўз ҳаётларини бахшида этганлар. Дарҳақиқат, бундай тантаналарнинг ўтказилиши аждодларимизнинг руҳини шод этади, юртдошларимиз қалбига Ватан ва эркинлик қадрини жойлайди.

Мустақиллик йиллари мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий тизимида амалга оширилган ислоҳотлар сиёсий партияларнинг давлат бошқарувидаги иштирокини ҳуқуқий кафолатлаб, уларнинг жамиятдаги ролини янада оширди. Айнан истиқлол шарофати билан ташкил топган партиялар юртимизнинг бу қутлуғ тўйини катта шодиёналар билан нишонламоқда.

Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси Тошкент шаҳар Кенгаши томонидан Мустақилликнинг 16 йиллиги муносабати билан пойтахтимиздаги Абдулла Қодирий номли Маданият ва истироҳат боғида партия фаоллари, хайрихоҳлари ва кенг жамоатчилик иштирокида "Бу байрам — барчамизники, бутун халқимизники!" мавзусида тадбир ўтказилди.

– Тадбирни ташкил этишимиздан мақсад юртдошларимиз қалбига мустақиллик тантаналари шукуҳини олиб кириш, буюк неъмат – Истиқлол қадр-қимматини яна бир бор англатишдир, – дейди «Адолат» СДП Тошкент шаҳар Кенгашининг иккинчи котиби Малоҳат Ортиқова. –

Икки йилдан буён ўтказиб келинаётган бундай тадбирларда биз кўргазмалар ҳам ташкил этаяпмиз. Кўргазмаларда айнан истиқлол йилларида тадбиркорликни бошлаган юртдошларимизнинг эришган ютуқлари намойиш этилади. Тадбирга ташриф буюрганлар, албатта, кўргазмадаги буюмларни томоша қиладилар ва айни пайтда, бу тадбир ўз бизнес фаолиятларини бошлаши учун юртдошларимизга бир туртки бўлиб хизмат қилиши мумкин.

(Давоми 2-бетда)

ШҲТНИНГ БИШКЕК САММИТИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Давлат раҳбарлари иқтисодий ҳамкорлик масалаларига алоҳида эътибор қаратдилар. Бу йўналишда ҳам имкониятлар жуда катта. Расмий маълумотларга кўра, ўтган йили ШҲТ мамлакатлари ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми 50 миллиард АҚШ долларига етган. Шунинг ўзи ҳам ташкилот доирасидаги иқтисодий ҳамкорлик салоҳияти ҳақида яхши тасаввур беради. Энг муҳими, қишлоқ хўжалигидан машинасозликкача, нефть-газ саноатидан юқори технологияларгача бўлган барча соҳаларда ўзаро манфаатли шериклик алоқаларини янада мустаҳкамлаш мумкин. Айниқса, энергетика, ахборот технологиялари ва транспорт коммуникациялари устувор йўналишлардир. Масалан, ёқилғи-энергетика мажмуини оладиган бўлсак, ШҲТ аъзолари орасида ҳам йирик экспортчи, ҳам йирик импортчи давлатлар бор. Айрим давлатлар эса транзит вазифасини ўтайди. Бу омиллар ҳамкорликда энергетика инфратузилмаларини ривожлантириш билан бирга, энергетик барқарорлик ва, пировардида, энергетик хавфсизликни таъминлаш имконини беради.

Саммит қатнашчилари гуманитар ҳамкорлик масалаларини муҳокама қилдилар. Бу йўналишда аъзо мамлакатлар ўртасида икки томонлама асосдаги алоқалар яхши ривожланган. Энди бу суръатни кўп томонлама ҳамкорлик ривожига ҳам кўчириш зарур. Бунинг учун, айниқса, маданий ва бадиий жамоаларнинг сафарларини уюштириш, турли фестиваллар, кўргазмалар, танловлар, спорт мусобақалари ташкил этиш, талабалар алмашиш, олим ва тадқиқотчиларнинг мулоқотларини кўпайтириш мақсадга мувофиқдир. ШҲТ мамлакатларининг маданият ва санъат фестиваллари, ташкилот саммитлари асносида ўтказилаётган маданий тадбирларнинг ўзиёқ аъзо мамлакатлар халқларида бир-бирининг маданияти ва санъатига қизиқишни кучайтиришга хизмат қилмоқда.

Президентлар ёшлар таълим-тарбиясига эътиборни ошириш зарурлигини таъкидладилар. Ташкилотга аъзо мамлакатлардаги ёшлар ташкилотларининг уюшмасини тузиш, олий таълим муассасаларининг ҳамкорлигини ривожлантириш учун ШҲТ университетини ташкил этиш борасида фикрлар билдирилди.

ШҲТ Давлат раҳбарлари кенгашининг кенгайтирилган тартибдаги мажлисида мазкур масалаларнинг амалий жиҳатлари муҳокама қилинди.

Саммитнинг ушбу қисмида ШҲТда кузатувчи мақомини олган давлатлар вакиллари – Эрон Ислом Республикаси Президенти Маҳмуд Аҳмадинежад, Мўғулистон Президенти Намбарин Энхбаяр, Покистон Ислом Республикаси ташқи ишлар вазири Хуршид Касури ва Ҳиндистон Республикаси нефть ва газ вазири Мурли Деора, шунингдек, Афғонистон Ислом Республикаси Президенти Ҳамид Карзай, Туркманистон Президенти Гурбангули Бердимуҳаммедов, БМТ Бош котибининг ўринбосари Линн Паско тадбирнинг меҳмонлари сифатида иштирок этди. Мажлисда мазкур мамлакатларнинг ШҲТ фаолиятидаги иштирокини кенгайтириш масаласи ҳам кўриб чиқилди. Масалан, уларни Ишбилармонлар кенгаши ва Банклараро бирлашманинг лойиҳаларига, наркобизнесга қарши курашга, терроризмни молиялаштиришнинг олдини олиш мақсадида молиявий ҳамкорликка ва молиявий операцияларнинг мониторингига, Афғонистондаги тикланиш ишларига жалб қилиш фойдадан холи бўлмайди.

Кузатувчиларнинг фаоллигини оширишнинг аҳамияти катта, албатта. Аъзо ва кузатувчи давлатларни қўшиб ҳисоблаганда, ШҲТ Евроосиёнинг учдан икки қисмини, бошқача айтганда, инсониятнинг ярмини бирлаштиради.

Ислом Каримов ўз нутқида ШҲТ доирасида самарали ҳамкорлик механизмлари йўлга қўйилганини, барча соҳаларда аъзо давлатларнинг салоҳиятини ишга солиш учун платформа яратилганини таъкидлади. Хавфсизликка таҳдид, жумладан, афғон муаммоси, шунингдек, Марказий Осиёда сув захираларидан оқилона фойданиш масалаларига эътибор қаратди.

Мажлис якунида Узоқ муддатли яхши қўшничилик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, Бишкек декларацияси, Маданият соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим, Халқаро ахборот хавфсизлигини таъминлаш бўйича ҳаракат дастури имзоланди.

Матбуот анжуманида Президентлар мазкур шартнома ШҲТ мамлакатлари ўртасидаги ўзаро ишонч ва ҳурматга асосланган дўстона муносабатларни, шериклик руҳини янада мустаҳкамлашга хизмат қилишини таъкидладилар.

Саммит доирасида Ишбилармонлар кенгаши билан Банклараро бирлашма ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим ҳам имзоланди. Бу келишув ШҲТ доирасида савдо-иқтисодий ва сармоявий алоқаларни ривожлантириш учун янги имкониятлар очади.

Саммит доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтаонинг учрашуви бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон билан Хитой ўртасида ўзаро ишонч мустаҳкамланиб бораётганини, бу ўзаро ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантиришда муҳим омил бўлаётганини таъкидлади.

Ху Цзиньтао Ўзбекистон раҳбарини Хитойнинг яқин дўсти деб билишини, икки томонлама муносабатларни ривожлантиришда Ислом Каримовнинг ҳиссаси улкан эканини қайд этди.

Мулоқот чоғида икки томонлама муносабатларнинг бугунги аҳволи ва истиқболларига, Шанхай ҳамкорлик ташкилоти доирасидаги ҳамкорликка оид масалалар юзасидан фикр алмашилди. Ислом Каримов ва Ху Цзиньтао мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар 2005 йилда имзоланган Дўстлик, ҳамкорлик ва шериклик муносабатлари тўғрисидаги давлатлараро шартнома руҳида ривожланаётганини таъкидладилар.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент – Бишкек – Тошкент.

14-15 август кунлари Тошкентда ва Самарқандда ўтган халқаро илмий-амалий конференция

ЭЪТИҚОД ЭРКИНЛИГИ ВА ҚАДРИЯТЛАР ҚАДРИ

ривожида қўйилган янги қадам бўлди

(Давоми. Боши 1-бетда)

Чунончи, бундан бир ойча муқаддам, ИКТ делегациясининг мамлакатимизга қилган ташрифи асносида "Ипотека-банк", "Ўзсаноатқурилишбанк" ва "Асакабанк"ка жами 15 миллион АҚШ доллари ҳажмида кредит линиялари очиш тўғрисида битимлар имзоланди. Мазкур кредит асосан саноат ва қишлоқ хўжалигида фаолият юритаётган хусусий тадбиркорлик субъектларини молиялаштиришга қаратилади.

Давлатимиз раҳбарининг ИКТ раҳбари Акмалиддин Эҳсон ўғли билан бўлган учрашувида ҳамкорликнинг ана шундай жиҳатлари билан бирга, Ўзбекистоннинг ислом цивилизациясига қўшган беқиёс ҳиссаси, мустақиллик йилларида миллий-маданий қадриятларимиз ва муқаддас динимизнинг тикланиши, буюк алломаларимиз қолдирган бой меросни асраб-авайлаш ва уларни кенг тарғиб қилиш каби хайрли ишлар тилга олинди.

– Ислом конференцияси ташкилоти, – деди у ЎзА мухбирига берган интервьюсида, – Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов раҳнамолигида мамлакатингизда ислом маданияти ва маънавий қадриятларнинг тикланиши, ўрганилиши ва тарғиб этилишига [illegible] ёдгорликларни, тарихий обидаларни, муқаддас қадамжоларни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, таъмирлаш ва келгуси авлодларга етказиш борасида амалга оширилаётган ишлар юксак қадрланади. Ўзбекистонда аждодлардан қолган маданий ва маънавий меросни чуқур эҳтиром ва меҳр-муҳаббат билан [illegible] ҳеч қандай шубҳа йўқ.

Халқаро конференция жуда юксак савияда ташкил этилгани алоҳида таъкидланмоқда. Анжуманга ташриф буюрган хорижлик меҳмонлар Ўзбекистонда таълим, фан ва маданият жадал ривожланаётганининг, юртингизда истиқлол йилларида бетимсол ишлар амалга оширилганининг гувоҳи бўлдилар.

Дарвоқе, ИКТ Бош котиби эътироф этганидек, кўҳна заминимизда ўзларининг ўлмас мероси билан ислом дунёсида кенг танилган имом Бухорий, имом Термизий, имом Мотуридий, Маҳмуд Замахшарий, Бурҳониддин Марғиноний, Баҳоуддин Нақшбанд, Хожа Аҳрор Валий каби алломаларимиз, Муҳаммад Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий сингари фозилу фузалоларимиз ислом маданияти ривожига катта из қолдирганлар.

– Ана шу буюк аждодларимизнинг, – деди Президентимиз конференция иштирокчиларига йўллаган табригида, – кенг қомусий билим, ғоя ва фикрларини ўзида мужассам этган, бугунги кунда ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган бебаҳо меросини [illegible]

Конференциянинг иккинчи куни [illegible] Самарқанд шаҳрида [illegible] ерда ҳадемай нишонланадиган мунаввар байрамлар – Истиқлолнинг кутлуғ 16 йиллиги, шаҳарнинг муборак 2750 йиллиги, "Шарқ тароналари" халқаро мусиқа фестивали шукуҳларига гувоҳ бўлишди. Ислом дунёсида табаррук даргоҳлардан бири – Улуғбек мадрасасида ўтган анжуманнинг ялпи йиғилишида [illegible] Самарқанд Ўрта аср илм-фанининг жаҳоншумул марказларидан бўлгани алоҳида қайд этилди. [illegible] XV асрнинг биринчи ярмида [illegible] мадраса ва расадхона [illegible] илмий мактаб – Улуғбек академиясини шакллантирганини эътироф этдилар.

Конференция якунлари юзасидан бўлиб ўтган матбуот анжуманида 2007 йилда Тошкентнинг ислом маданияти пойтахти деб эълон қилиниши Ўзбекистонда ислом цивилизацияси ривожи йўлида амалга оширилган ва амалга оширилаётган ишлар билан боғлиқ эканлиги [illegible] таъкидланди. Шундан сўнг меҳмонлар шаҳардаги имом Бухорий, Бибихоним, Шоҳи Зинда, Хожа Аҳрор Валий мажмуалари, Амир Темур мақбараси ва Улуғбек расадхонаси сингари [illegible] танишдилар.

Мухтасар айтганда, мамлакатимизнинг икки табаррук маскани – Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида ўтган "Ўзбекистоннинг ислом цивилизацияси ривожига қўшган ҳиссаси" мавзуидаги халқаро илмий-амалий конференция юртимизда эътиқод эркинлиги ва қадриятлар қадри ривожида, аждодлар илмий-маданий меросини ўрганиш ҳамда кенг тарғиб қилишда ислом дунёсида қўйилган янги қадамлардан бўлди.

Ўз мухбиримиз

УНУТИЛМАС ТААССУРОТ

Энг азиз, энг қутлуғ байрам арафасида жойларда мамлакатимиз мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган турли тадбирлар ўтказилмоқда. Ана шундай байрам тадбирлари Хоразм вилояти туман ва шаҳарларида ҳам бўлиб ўтмоқда. Айниқса, Ўзбекистон "Адолат" СДП вилоят Кенгаши, шаҳар ва туман ташкилотлари ташаббуси билан ташкил қилинаётган тадбирлар иштирокчиларда унутилмас таассурот қолдираётир.

Ана шундай тадбирлардан бири куни кеча Янгиариқ туманида бўлиб ўтди. "Бу байрам – барчамизники, бутун халқимизники!" шиори остида ўтган байрам тадбирида соғлиқни сақлаш ходимлари, таниқли шоир ва санъаткорлар, партия фаоллари иштирок этди. Унда сўзга чиққанлар барчани яқинлашиб келаётган Мустақиллик куни байрами билан табриклар экан, республикамизда мустақилликни мустаҳкамлаш, халқ фаровонлигини ошириш борасида амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишлари, қўлга киритилаётган ютуқлар хусусида атрофлича тўхталишди.

Таниқли шоирлар Матназар Абдулҳаким, Ошиқ Эркин, Муҳаббат Сапаеваларнинг она Ватанни, меҳр-муҳаббатни тараннум этувчи шеърлари олқишлар билан қарши олинди. Ўзбекистон халқ артисти Ширин Рамазонова ҳамда истеъдодли хонанда Гулбаҳор Жумабоеvалар ижросидаги ажойиб куй-қўшиқлар даврага янада файз киритди.

Йўлдош ЭШМУРОДОВ

ИСТИҚЛОЛ ШУКУҲИ ҚУВОНЧ УЛАШДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши биринчи котиби Дилором Тошмуҳамедова, Собир Раҳимов тумани ҳокими, Олий Мажлис Сенати аъзоси Бахтиёр Ҳакимов ҳамда «Адолат» СДП шаҳар Кенгаши биринчи котиби Парида Пармонова сўзга чиқиб, йиғилганларни Мустақиллик байрами билан табрикладилар.

Байрам арафасида ўтказилаётган анжуманга файз киритиш мақсадида таниқли эстрада юлдузлари иштирокида катта концерт дастури ҳам ташкил этилди. Концерт давомида «Адолат» социал-демократик партиясининг мақсад ва вазифаларини ўзида мужассамлаштирган шиорлар бошловчилар томонидан такрорлаб турилди.

– Невараларим билан бу тадбирга келгандим, мен ўйлаганимдан ҳам яхшироқ ташкил этилибди, – дейди Раҳимберган Эшжонов. – «Адолат» партиясининг шундай тадбир ташкил этгани бизни қувонтирди. Бундай йиғинлар тез-тез ўтказиб турилса, ёшларимиз онгида мустақиллик аталмиш буюк неъматни асраб-авайлаш

туйғуси янада юксалади. Чунки ҳаётда қийинчиликларга гувоҳ бўлган ёши улуғлар истиқлол қадрини жуда яхши тушунишади, ёшларга эса уни кенг тарғиб қилиш лозим.

Тадбирда бу йил 16 ёшга тўлган ўғил ва қизлар – мустақиллик тенгдошлари ҳам иштирок этишди. Уларга «Адолат» социал-демократик партиясининг байроқлари тақдим этилди. Бу ёшлар ўз ҳаёт йўлларини мустақил танлаб, келажакда Ўзбекистон равнақи учун бел боғлаб ҳаракат қиладилар.

– Мустақилликнинг 16 йиллигига атаб ўтказилган бу анжуман менда чуқур таассурот қолдирди. Тенгдошларим билан истиқлолнинг бебаҳо неъмат эканлигини яна бир бор ҳис қилдик. Ушбу йилги мустақиллик байрами мен учун қўшалоқ байрам, – дейди Мирзо Улуғбек тумани 121-мактаб битирувчиси Равшан Шокиров. – Чунки Учтепа туманидаги касб-хунар коллежига ўқишга кирдим. Мақсадим бу ерда заргарлик илмини ўрганиб, халқимга беминнат хизмат қилиш.

Мустақиллик шукуҳи бўй кўрсатиб турган бундай тадбирларнинг кўплаб ўтказилаётгани юртимизда ҳукм сураётган тинчлик, хотиржамликнинг мевасидир. Зеро, истиқлол — барчамизники, бутун Ўзбекистон халқиники. Шу сабабли, мазкур байрам тадбирига Меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари, кам таъминланган оилалар фарзандлари таклиф этилди. Уларга байрамона кайфият улашиш мақсадида ташкилотчилар томонидан совғалар улашилди.

Ўктам ХУДОЙҚУЛОВ,
«Адолат» мухбири

Суратларда: байрам тадбиридан лавҳалар.
Носир ҲАЙДАРОВ олган суратлар.

«ЭКОЛОГИЯ ВА ОНКОЛОГИЯ»

мавзуидаги халқаро конференцияда жамоатчилик эътибори рак касаллигининг олдини олиш ва бартараф этиш чора-тадбирларига қаратилди

Тадқиқотларга кўра, жаҳонда рак энг хавфли касалликлар сирасига кириб бормоқда. 2005 йилда 7,6 миллион киши рак касаллиги билан дунёдан кўз юмган. Келгуси йилларда бу кўрсаткич янада ошиши мумкин. Бу эса муаммога жиддий эътибор қаратиш, махсус тадбирлар режаси ишлаб чиқишни тақозо этмоқда.

ЭКОСАН халқаро ташкилоти ташаббуси билан ташкил этилган "Экология ва онкология" мавзусидаги халқаро конференцияда шу ҳақда сўз юритилди. Унда хорижлик мутахассислар, шунингдек, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари, саноат корхоналари вакиллари иштирок этди.

Анжуманда таъкидландики, республикамизда онкологик касалликларнинг олдини олиш борасида кенг қамровли ишлар олиб борилмоқда. Қулай экологик шарт-шароитларни яратиш, соғлиқни сақлаш тизимини янада такомиллаштириш борасидаги чора-тадбирлар натижасида касалланиш кўрсаткичлари камаймоқда. Аммо шунга қарамай, экологик омилларни чуқур ва атрофлича ўрганиш, уларни бартараф этиш йўлларини топиш, зарур профилактик тадбирларни мунтазам амалга ошириш давр талаби бўлиб қолмоқда.

Конференцияда онкологик касалликлар профликтикасига йўналтирилган чора-тадбирлар комплексини ўз ичига олган дастур ишлаб чиқиш лозимлиги, бу йўналишдаги илмий тадқиқотларни кенгайтириш, халқаро тажрибаларни умумлаштириш, Ўзбекистон шароитида ҳар бир вилоят миқёсида "Онкоэкологик индикаторлар"ни ишлаб чиқиш зарурлиги таъкидланди.

Анжуманда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши биринчи котиби Дилором Тошмуҳамедова иштирок этди.

Б.БОТИРОВ,
«Адолат» мухбири

“Адолат” СДП: Жамоатчилик қабулхонаси

ДАСТУРИЙ ҒОЯЛАР ИЖРОСИ УЧУН КУРАШЧАНЛИК ВА ТАШАББУСКОРЛИК

партия нуфузини ошириб, хайрихоҳлар сафини кенгайтирмоқда

“Ботир ота” фермер хўжалиги раҳбари Каттабек Хушвақтов бултурги даромадидан ҳамқишлоғига сигир сотиб олиб берди. Бола-чақалари билан сутини ичиб соғ-саломатгина юришса савоби тегади.

Оддий инсоний меҳр-оқибат. Лекин унинг замирида жамиятдаги аҳилликни, ҳамжиҳатликни, инсофдиёнатни бор қиладиган, одамларни бир-бирига боғлаб турадиган ҳикмат мужассам. Булунғурда ана шундай ҳикматга амал қиладиган тадбиркору фермерлар оз эмас. Кўплашиб фақат шу йил ҳисобидан кам таъминланган 150 та хонадонга қорамол олиб беришди.

— Саховатли кишиларнинг аксарияти бизнинг фаолларимиз, — дейди “Адолат” СДП туман Кенгаши биринчи котиби Нажми Боймуродов. — Ижтимоий ҳимоя йилида партия ташкилоти ўз дастурий ғояларига мос ҳолда ишлаб чиққан кенг қамровли режаларни улар ёрдамида бекаму кўст амалга ошираяпти.

Дарвоқе, “Адолат” социал-демократик партиясининг Булунғурда қанотлари бақувват, парвози баланд. Мулкдор, фермер, зиёлилардан 4 минг 94 нафарини ўз атрофига бирлаштирган. Корхона ва турли идоралар қошида 104 та бошланғич ташкилот мунтазам фаолият юритмоқда. Фақат шу йилнинг ўтган вақти мобайнида 144 киши партия аъзолигига қабул қилинди. Бошланғич ташкилотлар сони 4 тага кўпайди.

— Ишимизнинг самарадорлиги партияга хайрихоҳ одамлар билан самимий муносабатларни пайдо қилганимизда, уларни жамиятга фуқаролик позициясидан туриб қарашга, фикрлашга ва ҳаракат қилишга ундаётганимизда, — дея суҳбатни давом эттиради саркотиб. — Шу боис, ижтимоий-иқтисодий муаммоларга ечим топа олаяпмиз.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, партиявий фаолиятда таъсирчанликка, аниқ иш натижасига эришишда “Адолат” СДПнинг жамоатчилик қабулхонаси муҳим рол ўйнамоқда. Партия саркотиби ва Кенгаш аъзоларининг қабулига турли тоифадаги кишилар мурожаат билан келишмоқда. Бу мурожаатлар доираси эса ниҳоятда кенг — уй-жой, оилавий, ҳуқуқий масалалардан тортиб ободонлаштириш, транспорт хизмати, ёшларни ишга жойлаштириш сингари долзарб вазифаларни ўз ичига олади. Партия Кенгаши маҳаллий ҳокимиятдаги ўз депутатлари орқали ёки жамоатчилик назоратидан фойдаланган ҳолда кўпгина муаммоларга ечим топмоқда. Масалан, ўтган вақт мобайнида партиянинг жамоатчилик қабулхонасига 150 киши ариза билан мурожаат қилган. Шунинг асосий қисми тегишли ташкилотлар билан биргаликда ҳал этилган.

Фуқаро Мамаражаб Дониёров жамоатчилик қабулхонасига ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган томорқа ерини қайтариб олишда кўмак беришни сўраб мурожаат қилди. Партия фаоллари бу қонунбузарлик фактини дарҳол прокуратура ва ҳокимлик идораларига олиб чиқишди. Фуқаро манфаатини ҳимоя қилиб баҳслашилди, қонун изчиллигини таъминлаш талаб қилинди, матбуот ишга солинди. Ниҳоят, ер ўз эгасига қайтарилди. Ҳаммасидан ҳам Мамаражаб Дониёровнинг “Адолат”га ишончи мустаҳкамланганини билиш, эшитиш қувонарли.

Туманнинг Амир Темур ва Жамол Оқбоев кўчалари таъмирталаб бўлиб қолгани транспорт қатновига жиддий халал етказаётган эди. Бу ҳақдаги мурожаат ўрганиб чиқилгач, амалий чоралар кўрила бошланди. Йўлсозлик учун зарур маблағ, хомашё ва ҳомийлар топилди. Тез орада 2 километр масофадаги кўчага тош ётқизилиб асфальт қилинди.

Яна бир мисол. Булунғурда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари талайгина. Лекин уларнинг айримлари тозалаш иншоотлари экология талабларига мослаштирилмагани сабабли атроф-муҳитга, демакки, одамлар саломатлигига хавф-хатар етказмоқда. Ана шундайлардан бири — “Булунғурмева” қўшма корхонаси шу пайтга қадар экологик зиён учун ҳар йили 2-3 миллион сўмлаб жарима тўлаш билан кифояланиб келаётган эди. Энди эса корхона маъмуриятига нархи 50 миллион сўмлик тозалаш иншоотини ишга тушириш шарт қилиб қўйилди. Акс ҳолда, амалдаги қонунларга мувофиқ, корхона фаолияти тўхтатиб қўйилиши тушунтирилди. Ваколатли идораларнинг бундай қарорига партия фаолларининг талабчанлиги билан эришилгани, айниқса, диққатга сазовор.

“Адолат” одамларнинг кундалик муаммоларига нисбатан сезгир, ҳозиржавоб партия. Шу боис, Булунғурда унинг амалий ёрдамига, қўллаб-қувватлашига умид қилиб келаётганлар кўпчилик. Ҳаким Жўрабеков номли маҳаллада яшовчи Худойберди Убаевга ёрдам тариқасида бир бош қорамол, Рушана Ризаева, Гулчеҳра Козимова, Назар Хидировларга 50 минг сўмдан моддий кўмак берилгани кам таъминланган оилаларнинг ҳар битта мурожаати изсиз қолмаётганидан далолатдир.

Маҳаллалардаги амалий ишларнинг яна бир исботи шундаки, уларнинг аксариятини "Адолат" СДП фаоллари бошқаришаётир. Ёки 22 та маҳаллада партиянинг бошланғич ташкилоти тузилган. Ҳаким Жўрабеков номли, "Самарқанд", "Дўстлик", "Хадича", "Қўштамғали" маҳаллалари шулар жумласидан. Боймурод Ниёзов, Даврбой Муродов, Моҳира Абдураҳмонова, Файзулло Шамсиев сингари партия фаоллари маҳаллалар ишини жонлантиришда ташаббускор бўлишмоқда.

Булунғурда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни муваффақиятли амалга ошириш имкониятлари кўп. Шулардан энг асосийси, тадбиркор-мулкдорларга зарур шароит яратиш, уларнинг ҳуқуқ-манфаатларини ҳимоя қилишдир. Туманда 3 мингдан ортиқ фермер ва мингдан зиёд тадбиркор ишлаб чиқариш билан банд. Улар меҳнатининг натижаси кўпроқ янгича фикрлашга, фуқаролик бурчини теран идрок этишга боғлиқ. Туман партия ташкилоти улар билан ҳамкорлик ва мулоқотлар жараёнида тадбиркорлик фаолиятини зарур йўналишларга солишга ҳаракат қилмоқда.

— Бундай пайтларда ташаббускорлик ниҳоятда асқотади, — дейди саркотиб Нажми Боймуродов. — Партия фаоллари билан маслаҳатлашиб гўшт етиштиришни кўпайтириш мақсадида паррандачилик ва қўйчилик фермаси очдик. Бунинг учун туман ҳокимининг қарори билан фойдаланилмай келинаётган эски чорвачилик мажмуини ўз ҳисобимизга олиб, қайта таъмирладик. Ҳозирнинг ўзидаёқ йигирмага яқин киши иш билан таъминланди.

Ҳа, Булунғурда партиявий ишчанликни, дастурий ғоялар ижроси учун курашчанликни, қатъият-у сафарбарликни ҳар соҳада сезасиз. Халқ таълими, соғлиқни сақлаш, транспорт ёки маҳаллалар иши бўлмасин — ҳаммасида куйинчак, ҳозиржавоб партиядошлар бор. Уларга эргашишни истаётган хайрихоҳлар эса кўплаб топилади. Демак, партия ташкилотининг қанотлари янада мустаҳкам, парвози баланд бўлаверади.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
“Адолат” мухбири

“Адолат” СДП: ташаббус ва тадбирлар

Ҳазорасп туман партия Кенгаши ташаббуси билан "Хоразм шакар" очиқ акциядорлик жамиятида тадбир бўлиб ўтди. Шу куни бошланғич партия ташкилоти тузилиб, тўрт нафар хайрихоҳнинг партия аъзолигига кириш ҳақидаги аризаси қабул қилинди.

Пастдарғом туман Кенгаши томонидан "Ёшлар онгида миллий ғояни сингдиришда партиянинг роли" мавзуида анжуман ўтказилди.

Каттақўрғон шаҳар Маданият саройида "Ижтимоий ҳимоя йили" Давлат дастури ижросига бағишланган семинар ўтказилди. Тадбирни туман партия Кенгаши фаоллари олиб боришди.

Хўжаобод туман партия Кенгаши ташаббуси билан мустақиллигимизнинг 16 йиллик тўйи олдидан Навоий номли, "Лайлак уя", "Янги чек" маҳалла фуқаролар йиғинларида оммавий ҳашар ўтказилди.

Хонобод шаҳар партия Кенгаши, Хотин-қизлар қўмитаси, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, Маданият ва спорт ишлари бўлими ҳамкорликда ёшлар ўртасида баскетбол бўйича мусобақа ташкил этилди.

ҚИЗҒИН ТАДОРИК

Кармана туманида мамлакатимиз мустақиллигининг 16 йиллигига тайёргарлик ишлари қизғин олиб борилмоқда. "Бу байрам барчамизники, бутун халқимизники" деган шиор остида барча қишлоқ, маҳалла фуқаролар йиғинлари, корхона, ташкилот ва муассасаларда махсус режавий-дастур асосида тадорик кўрилмоқда.

Жумладан, яқинда ёшлар ўртасида футбол мусобақаси ўтказилди. Шунингдек, туман ҳокимининг қарорига асосан "Ватан ягонадир, Ватан биттадир" қўшиқ ва мусиқий асарлар танлови ҳам бўлиб ўтди. 1991 йилда туғилган, шу йил ўрта мактабни аъло баҳолар билан тамомлаган йигит-қизлар иштирокида "Биз истиқлол тенгдошларимиз" шиори остида ёшлар ва фахрийлар учрашувлари ташкил этилди.

Бундай байрамолди тадбирларни уюшқоқлик билан ташкил этишда "Камолот" ЁИҲ туман Кенгаши, "Маҳалла" жамғармаси ва "Адолат" СДП туман Кенгашининг ҳиссаси катта бўлаётир.

А.ЖАЛИЛОВ,
"Адолат" мухбири

Умуммиллий дастур – амалда

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ – ЯНГИ МАКТАБЛАРДА

Президентимизнинг "2004-2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастури тўғрисида"ги Фармони ҳамда шу асосда қабул қилинган Вазирлар Маҳкамасининг қарорида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш юзасидан жойларда қатор ишлар амалга оширилаяпти.

Андижон вилоятида 2004-2009 йилларга мўлжалланган дастур режасига 706 та мактаб киритилган бўлиб, шу йиллар мобайнида 11 та янги мактаб қурилиши, 124 та мактаб капитал реконструкция қилиниши, 488 та мактаб капитал ва 83 та мактаб жорий таъмирланиши режалаштирилган. Биргина жорий йилнинг ўзида вилоятда 2 та янги мактаб биноларини қуриш, 26 та мактаб биноларини капитал реконструкция қилиш, 90 та мактаб биноларини капитал, 13 та мактаб биноларини жорий таъмирлаш ишлари олиб борилди. Бунинг учун жами 17690,6 миллион сўм маблағ ажратилди.

Бундан ташқари, умуммиллий дастур режасига киритилган таълим объектларига маҳаллий ҳокимликлар, ҳомий ташкилотлар томонидан ёрдам кўрсатиб келинаяпти. Хусусан, жорий йилда транспорт ва техника хизматлари, ободонлаштириш ва озиқ-овқат билан таъминлаш, қурилиш материаллари харид қилиш ва таъмирлаш ишлари олиб бориш учун 113,2 миллион сўмлик ҳомийлик ёрдамлари берилди. Шу билан бирга 2007 йилда дастурга киритилмаган таълим объектларининг қурилиши учун 97, капитал таъмирлаш ишларига 50, жорий таъмирлаш ишларига 14 миллион сўм ҳомийлик маблағлари йўналтирилди. Натижада шу кунга қадар вилоятда 20 та капитал реконструкция, 62 та капитал таъмирланган мактаб бинолари фойдаланишга топширилди.

Андижон туманидаги 23-мактабни капитал реконструкция қилиш вазифасини "Водий равнақи" фирмаси ўз зиммасига олганди. Жамоа аъзолари лойиҳа қиймати 545 миллион сўм бўлган мактаб билим даргоҳини қисқа муддатда фойдаланишга топширишди. Мактабга Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси томонидан ажратилган 130 миллион сўм маблағ эвазига спорт зали ҳам қурилди. Ҳозирда таълим муассасасига замонавий мебель жиҳозлари, сўнгги русумдаги компьютер жамланмалари, ўқув-лаборатория анжомлари, парта, стол-стуллар пешма-пеш келтириб ўрнатилмоқда.

Н.ҲАЙДАРОВ олган суратлар

Избоскан туманидаги 7-мактаб биносида айни кунларда сўнгги юмушлар бажарилмоқда. Лойиҳа қиймати 745 миллион 972 минг сўм бўлган 315 ўринли янги мактаб биносини "Ҳамкор транс барака" МЧЖнинг қурилиш бўлими бунёдкорлари амалга оширди.

— Сўнгги йилларда мактабимиз деярли яроқсиз аҳволга келиб қолган эди, — дейди биз билан суҳбатда мактаб директори Н.Умрзоқов. — Қаранг-ки, бу йил мактабимиз умуммиллий дастурга киритилиб янгидан қурилди. Бу ўқувчиларимизни, уларнинг ота-оналарини, педагогик жамоамизни жуда қувонтирди. Истиқлолимизнинг 16 йиллик байрами ва Билимлар кунини янги, замонавий бинода кутиб оладиган бўлдик.

Ҳа, бугунги кунда Андижоннинг қайси бир тумани, қишлоқ, маҳалласига борманг, ана шундай бунёдкорлик ишларининг гувоҳи бўласиз. Энг муҳими, юртдошларимиз энг азиз, энг улуғ байрамимиз – мустақилликнинг 16 йиллик айёмини ана шундай зўр қувонч, кўтаринки кайфият билан қарши олмоқдалар.

Азамат МАҲМУДОВ,
"Адолат" мухбири

Хориж хабарлари

Шотландия

Мустақиллик учун референдум

"Шотландияда мустақиллик учун референдум ўтказилиши керак!"

Ушбу кутилмаган таклиф Шотландия ижроия ҳокимияти бошлиғи, мамлакатдаги миллий партия етакчиси Алекс Сэлмонд томонидан илгари сурилди. Аммо лейбористлар, консервативлар ҳамда либерал-демократик партия вакиллари бунга қарши чиқишмоқда. Фақатгина яшиллар партиясигина таклифни қўллаб-қувватлаган.

Алекс Сэлмонднинг мазкур ташаббуси Европада Косовага мустақиллик мақомини бериш ёки бермаслик тўғрисидаги баҳс-мунозаралар қизғин давом этаётган бир пайтда янграган. Мутахассислар фикрича, бу Европа Иттифоқидаги шундоқ ҳам танг вазиятни бироз чигаллаштириши мумкин.

Марокаш

82 минг ёшли маржон

Инсон қўли билан яратилган энг қадимий маржон топилди.

Оксфорд университети бошчилигида Марокаш, Франция, Германия ва Буюк Британия халқаро археологлар жамоаси тахминан 82 минг ёшга тенг маржон шодасини топишди. Марокашнинг шарқий қисмида 5 йил давомида олиб борилган археологик қазувлар натижасида "Каптар" ғоридан топилган маржон кўпчиликни ўйлантириб келаётган савол – инсонлар замонавий одамлардек фикрлашни қачон бошлашган, деган фикрга ойдинлик киритади.

Шунга ўхшаш маржонлар ҳозирга қадар Исроил ва Жанубий Африкада ҳам топилган. Лекин уларнинг ёши мазкур маржонлардан анча кичик. Нима бўлганда ҳам, Африка қитъасида инсоният европалик қариндошларига нисбатан қарийб 40 минг йил олдин ана шундай нарса-буюмлар тайёрлашни бошлашган.

Бразилия

Яна парранда гриппими?

Бразилияда номаълум вирус қарийб 55 мингта парранданинг ўлимига сабаб бўлди.

Шунга қарамай, дунёнинг кўплаб мамлакатларига парранда гўштини экспорт қиладиган Пуэрто-Рико фермерлари қанотли паррандалар ҳукумат вакиллари ўйлаганчалик парранда гриппи ёки Ньюкасл касалини юқтиришмаганини таъкидлашяпти. Айни пайтда эса 60 мингта товуқлар мутахассислар томонидан текширувдан ўтказилмоқда.

Индонезия

Эҳсон берсанг, жарима тўлайсан!

Суматра оролида камбағалларга эҳсон бериш тақиқланади.

Ана шу тақиқни кўзда тутувчи қонун Индонезия провинцияларининг бирида қабул қилиниши мумкин. Шимолий Суматра ҳукумати тасдиқлаши кутилаётган қонунга кўра, қашшоқларга эҳсон берган одам 670 доллар жарима тўлайди.

Шу йилнинг октябрь ойида қабул қилиниши мумкин бўлган меъёрий ҳужжат Индонезиянинг ғарбий провинциясида қашшоқлик даражасини пасайтириш учун зарур, дея изоҳланмоқда.

Польша

Таназзулдан қутулиш чораси

Польша ҳукуматидаги мавжуд коалиция бекор қилинди.

Мамлакат президенти Лех Качиньский томонидан бир неча вазирлар ва вазир ўринбосарлари истефога чиқарилгандан сўнг ҳукумат фақат "Ҳуқуқ ва адолат" партияси аъзоларидангина иборат бўлиб қолди.

Бош вазир Ярослав Качиньский муддатдан аввалги сайловлар мамлакатдаги бундай сиёсий таназзулдан қутулишнинг ягона чораси эканлигини маълум қилди.

Перу

Табиий офат оқибатлари

Перуда содир бўлган зилзила оқибатида 350 дан ортиқ киши қурбон бўлган, 400 нафар киши эса жароҳатланган.

Оммавий ахборот воситаларининг хабар беришларича, Перудаги табиий офат оғир оқибатларни келтириб чиқарган. Мамлакат пойтахтининг бир неча ҳудудларида электр таъминоти издан чиққан, вайрон бўлган уйлар ёнғин ичида қолган. Тахминларга кўра қурбонлар сони яна кўпайиши мумкин.

Иқтисодиёт

КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК

аҳоли турмуш фаровонлигини оширишнинг муҳим манбаи

Жаҳон тажрибасидан маълумки, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ички бозорни зарур товар ҳамда хизматлар билан тўлдирадиган сектор ҳисобланади. Шу билан биргаликда, у меҳнатга лаёқатли аҳолини иш билан таъминлашда, даромадларини оширишда асосий манбаа бўлиб хизмат қилади.

Бошқа томонлама олиб қарайдиган бўлсак, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш орқали мамлакатнинг таянчи ва суянчи сифатида намоён бўладиган мулкдорларнинг ўрта бўғини шаклланиб, у иқтисодиётни равнақ топтиришнинг зарур омилига, ижтимоий-сиёсий барқарорлик кафолатига, мамлакатни тараққиёт йўлидан олға етаклайдиган кучга айланади. Қолаверса, бозор рақобати кескинлашиб бораётган бир пайтда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ўз ҳаракатчанлиги, кам сармоя талаб қилиши ҳисобидан ишлаб чиқаришни тез, осон модернизация қилиш, маҳсулот турларини талаб ва таклифга мувофиқ вақти-вақти билан янгилаш имконини ҳам беради.

"Рўйхатга олинган тадбиркорлик субъектларининг умумий сони 415 мингтани ташкил этди ёки 8 фоизга кўпайди, фаолият кўрсатаётган кичик корхоналар сони эса йил бошидагига нисбатан 9,5 фоизга ўсди. Кичик бизнеснинг экспортдаги улуши 6,7 фоиздан 12,4 фоизга ошди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида 244,9 мингта янги иш ўрни ташкил этилди. Натижада кичик бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 38,1 фоизга кўпайди. 2006 йилнинг биринчи ярмида бу кўрсаткич 34,1 фоиз бўлган эди."

(Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги ва Давлат статистика қўмитасининг 2007 йилнинг биринчи ярмида Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари тўғрисидаги ҳисоботидан.)

Сир эмас, бугун ўзининг кичик корхонасини очаётган тадбиркор, аввало, корхонани янги, замонавий ускуналар, бозор талабига қараб тезлик билан ўзгартириш мумкин бўлган ихчам технологиялар билан жиҳозлашга, рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ҳаракат қилади. Ва, шубҳасиз, бу масалада юксак профессионализм ҳамда юқори даражали интеллектуал билимга асосланган меҳнатга эҳтиёж ортиб боради. Тўғри, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликда банд бўлган меҳнат ресурслари турлича шароитларда турлича натижа бериши, табиий. Масалан, илғор япон технологияси асосида тайёрланган дастгоҳ ривожланиш даражасида турлича мамлакатларда сон ва сифат жиҳатидан ҳар хил даражали маҳсулотлар беради. Олайлик, шу дастгоҳ ёрдамида Германияда бир ойда 600-650 минг, Ҳиндистонда эса 100-150 минг АҚШ доллари миқдорида маҳсулот ишлаб чиқариладики, бу ўринда, шу мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш даражаси, шунга кўра ишлаб чиқарувчининг интеллектуал салоҳияти, ишчининг меҳнатга муносабати, касбий маҳорати катта роль ўйнайди. Бинобарин, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида масаланинг бу жиҳатларига алоҳида аҳамият берилиши ҳам шундан.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун шароитлар яратиб берилган. Хусусан, кичик бизнес субъектларини рўйхатга олиш жараёнлари соддалаштирилди, солиқ ставкалари камайтирилди, микрокредитлаш ва микролизинг йўли билан кредит беришнинг янги, қулай шакллари жорий этилди. Ўз сармоясини аниқ бир ишга йўналтирган, ўзининг мулки ва маблағини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликда ишлатишга жазм қилган юртдошимиз эндиликда ҳуқуқий ҳамда мулкий жиҳатдан ишончли тарзда ҳимояланганки, у мулки ва бизнесига ҳеч ким дахл қилолмаслигини яхши билади. Бу эса кичик бизнес субъектлари, хусусий тадбиркорлар сафининг кенгайишига, уларнинг мулки, даромади, фойдаси миқдорининг ошишига, ялпи маҳсулотда улушининг кўпайишига сабаб бўлаяпти.

Бир сўз билан айтганда, бугун кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик аҳоли бандлигини таъминлаш, халқимиз турмуш фаровонлигини оширишнинг зарур шарти, муҳим манбаига айланмоқда.

Машҳура ДЎСМАТОВА,
Самарқанд Давлат университети талабаси

МАВСУМГА ТАЙЁРГАРЛИК АВЖИДА

Бободеҳқон бугун ғаллани омборга жойлаб, мана энди иш битди, ғаллани ортиғи билан бажардик, дея ҳеч ҳам тинч ўтиргани йўқ. Чунки август ойида қилинган меҳнат пахтадан мўл ҳосил олишнинг гарови.

Буни яхши тушунган самарқандлик пахтакорлар ғўза ораларини чопиш, сув қуйиш ва ғўзани барқ уриб ривожланиши учун муҳим бўлган агротехника тадбирларини олиб боришмоқда. Албатта, бу жараёнда туманлардаги пахта тозалаш корхоналари ходимлари ҳам фаол иштирок этиб, фермерларга яқиндан ёрдам бериб келишяпти.

– Пахтачилик сермаҳсул соҳа, уни ривожлантириш орқали қишлоқларда яшайдиган аҳолининг фаровон ҳаёт кечиришига эришиш мумкин, – дейди Пастдарғом туманидаги "Жума пахта заводи" ОАЖ раҳбари Холмурод Юсупов. – Шунинг учун ғўза пайкалларида деҳқонларнинг агротехника талаблари асосида иш олиб боришига кўмаклашаяпмиз. Шу ўринда таъкидлаш жоиз: уруғнинг серҳосиллиги билан бирга, ер банитети ва иқлим шароитига мос ҳолда танлаб экиш ҳам кони фойда. Ана шуни эътиборга олган ҳолда, тумандаги 14521 гектар ерга "Оқдарё-6", 4913 гектар ерга "Бухоро-102" ва қолган 1386 гектар ерга янги "С-6524" ва "Турон" навларини экдик. Бу кутилганидан ҳам яхши самара бериб, ер майдонларидаги ғўза барқ уриб ривожланаяпти.

– Бободеҳқоннинг пешона тери эвазига етиштирилган мўл ҳосилни ёғинсочинга қолдирмай асраш, сифатли қайта ишлаш учун мавсумга пухта тайёргарлик кўраяпмиз, – дея суҳбатга қўшилади Иштихон туманидаги "Митан пахта заводи" ОАЖ бош муҳандиси Фахриддин Шакаров. – Завод ва унга қарашли "Оқтепа", "Шайхлар", "Муродобод" пахта тайёрлов масканлари брезинт, ғарам бузгич (РБХ), лентали таъмирлагич, лентали узаткич транспортёр, ҳаво сўрғичлар, ўт ўчириш машиналари ва бошқа асбоб-ускуналар билан тўлиқ таъминланди. Хуллас, етиштирилган мўл ҳосилни нест-нобуд қилмай йиғиштириб олишга эришамиз. Бунинг учун барча имкониятларимиз етарли.

Дарвоқе, бугун Самарқанддаги қайси бир пахта тозалаш корхонасида бўлманг, ишчи-ходимларнинг қўли-қўлига тегмайди. Негаки, барча етиштирилган мўл ҳосилни қабул қилиш учун мавжуд техникаларни созлаш, фермер ва деҳқонларга қулай шарт-шароит яратиш ишлари билан банд.

Олим ҲАКИМОВ,
"Адолат" мухбири

Ҳуқуқ

ҲАЛОЛ РАҚОБАТ – МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

Рақобат қонунчилиги ҳар томонлама ўрганилмаган янги соҳа ҳисобланади. "Монополистик фаолият" ва "рақобат" тушунчалари мамлакатимиз иқтисодиётига доир адабиётларда мустақиллик йилларида ишлатила бошланган иборалар сирасидан. Аслида бу тушунчалар қадимдан мавжуд эди. Чунончи, монополияга қарши қонунчилик тарихи илк савдо муносабатларининг пайдо бўлиши билан боғлиқ. Унинг илк кўринишларини эрамиздан аввалги даврларда, хусусан, қадимги Бобил, Хитой ва Ҳиндистон тарихий манбаларида кўриш мумкин.

Монополияга қарши қонун ҳужжатлари эрамизнинг дастлабки йилларида бир қадар ривожланган. Масалан, 483 йилдаги Зено Конституцияси (Рим) ўша даврда аҳолини истеъмол товарлари нархининг сунъий равишда оширилишидан ҳимоя қилган. III асрдаги Чин (Хитой) сулоласи даврида иқтисодий муносабатларнинг чекланиши юзасидан 190 та суд ишлари кўрилгани тўғрисидаги маълумотлар бугунги кунга қадар сақланиб қолган.

XVII-XVIII асрларга келиб, ҳозирги рақобат қонунчилигининг яратилишига асос бўла оладиган қонун ҳужжатлари пайдо бўла бошлаган. Мисол учун, XVII асрга оид Германия қонунчилигида монополистик фаолиятни судлар томонидан товарларни мусодара қилиш ва жарималар солиш йўли билан жазолаш назарда тутилган. 1861 йилги Озодлик хартияси эса Шимолий Америкадаги рақобат тўғрисидаги илк қонун ҳисобланади.

БМТ маълумотларига кўра, ҳозир бу турдаги қонунлар юзга яқин мамлакатда амал қилмоқда ва ҳаётга тадбиқ этилиш арафасида.

Монополияга қарши мавжуд қонунчилик соғлом рақобатни тўртта асосий ҳаракатдан ҳимоя қилишни кўзда тутади. Булар: биринчидан, рақобатни чекловчи келишувлар ва келишилган ҳаракатлар, шу жумладан, атай ёки билмасдан рақобатни чекловчи картел битимлари, шунингдек, бир неча корхона ва шахсларнинг келишувлари (ҳаракатлари); иккинчидан, устунлик мавқеини суиистеъмол қилиш (бир ёки бир неча корхона томонидан); учинчидан, ноҳалол рақобат ва тўртинчидан, бозор концентрацияси, жумладан, бирлашиш бўйича битимлар ёки корхонани назорат қилиш бўйича мулкий (акция ва улушлар каби) ҳуқуқларнинг берилиши.

Монополияга қарши қонунчилик назорати ва рақобат сиёсати ваколатли органлар томонидан амалга оширилади. Мамлакатлардаги рақобат сиёсати у ёки бу давлатдаги тарихий, иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маданий шароитлардан келиб чиқиб юргизилади ва бир-биридан фарқ қилади.

Рақобат қонунчилиги яқинда амалиётга киритилган давлатларда юқоридаги тўртта масала битта қонунда ўз аксини топган. Бундай давлатларга Россия, МДҲ мамлакатларининг аксарияти ва Шарқий Европа мамлакатларини мисол қилиб келтириш мумкин. Бошқа кўпгина давлатларда эса бу масалалар алоҳида қонунлар билан тартибга солинади. Масалан, Қозоғистонда ноҳалол рақобат алоҳида қонун кўринишида мавжуд.

Умуман, рақобат қонунчилиги иқтисодий эркинликни ҳар томонлама кафолатловчи меъёр сифатида муҳим аҳамиятга эга. Бугунги кунда ҳалол рақобат муҳити иқтисодиётда уни ҳаракатга келтирувчи куч вазифасини ўтамоқда. Рақобат муносабатлари иқтисодиётдаги ресурсларнинг оқилона тақсимланишини, баҳонинг ўз меъёрида, сифатнинг юқори даражада бўлишини, моддий тараққиётнинг юксалишини белгилаб берувчи омил бўлиб, иқтисодий-ижтимоий муассасаларнинг қулай шароитларда фаолият юритишлари учун замин ҳозирлайди.

Камолиддин ХОЛИҚОВ

Сўраган эдингиз

АВТОМОТОТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ БОШҚА ШАХСГА ЎТКАЗИШ

тўғрисидаги шартномаларни нотариал тасдиқлаш тартиби

Нотариуслар томонидан фуқаролар, жисмоний ва юридик шахслар ўртасида, қайси мулк шаклида бўлишидан қатъи назар, автомототранспорт воситаларини ва бошқа ўзиюрар машина ҳамда механизмларни, уларнинг номерли агрегат ва прицепларини олиш, сотиш, айрибошлаш, ҳадя қилиш ҳақидаги битимлар тасдиқланади.

Фуқаролар ўртасида тузиладиган битимларни тасдиқлашда нотариус қуйидаги ҳужжатларни талаб қилади:

– эгалик ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатлар (техник паспорт, прицеплар учун техник талон, гувоҳнома, агрегат ва автомашина қисмлари учун ИИБ ЙҲХБ томонидан берилган белгиланган формадаги маълумотномалар кабилар), автомашина қайси ҳудудга тегишли бўлса, шу ҳудуд нотариал идорасида автомашина тақиқда бор ёки йўқлиги ҳақида маълумотнома;

– агар автотранспорт воситаси никоҳ давомида орттирилган бўлса, турмуш ўртоғининг розилиги;

– бу битимлар қариндошлар ўртасида тузилаётган бўлса, қариндошликни тасдиқловчи ҳужжатлар (туғилиш ёки никоҳ гувоҳномаси);

– давлат божини тўлаганлик ҳақида квитанция.

Давлат мулки асосида фаолият кўрсатувчи юридик шахслар ўртасидаги битимларни тасдиқлашда эса эгалик ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжат, автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказишга юқори ташкилотнинг рухсатномаси, транспорт воситасини баҳолаш ва бошқа шахсга ўтказиш ҳамда шартнома тузишга ваколат бериш ҳақида эгалик қилувчининг буйруғи, шартнома тузишда тарафларнинг ваколатлари ҳақида ҳужжат, давлат божи тўланганлиги ҳақида тўлов қоғози ва баланс қиймати тўғрисида маълумотнома тақдим этилади.

Ногиронларнинг имтиёзли тартибда олган қўлда бошқарувчи енгил автомобилларини бошқа шахсга ўтказиш тўғрисидаги шартномаларни тасдиқлашда Қорақалпоғистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар ижтимоий таъминот бошқармаларининг рухсати талаб қилинади.

А.ДЎСТОВА,
Каттақўрғон шаҳар 3-сон давлат нотариал идораси нотариуси

КИЧКИНТОЙЛАР МАСКАНИ

Пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек тумани халқ таълими бўлимига қарашли "Ўқувчилар ижодиёти" марказида "Кичкинтой" академияси самарали фаолият юритиб келмоқда.

Саккизта йўналиш бўйича сабоқ бериладиган мазкур муассасада 30 га яқин малакали ўқитувчи ва мураббийлар 4 ёшдан 6 ёшгача бўлган болаларга машғулотлар ўтказишади.

– "Кичкинтой" академиясининг ташкил этишдан мақсад болалар дунёқарашини ўстириш, уларга турли йўналишларда замонавий билим ва ҳунарлар ўргатишдир, – дейди академия раҳбари Гулираъно Абдураззоқова. – Бу ерда ҳар бир бола билан имкони борича индивудиал тарзда ишлаб, уларнинг айнан қайси соҳаларга иқтидорлари борлигини аниқлашга ҳаракат қиламиз. Бунда Шермат Ёрматов, Ноила Ортиқова, Гулчеҳра Эрматова, Шоира Абдужабборова каби малакали педагог, мусиқашунос ва психологлар яқиндан ёрдам бермоқда.

Дарвоқе, таълим масканида жажжи болажонлар тасвирий санъат, мусиқа, рақс билан биргаликда ўзлари қизиққан чет тилларни ҳам ўзлаштиришлари мумкин. "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, «Маҳалла» ва "Соғлом авлод" жамғармалари ва бошқа ташкилотлар мазкур зиё масканига ҳомийлик қилиб келаётгани кўзланган мақсад ва муддаоларга эришишни осонлаштирмоқда.

Х.ЎКТАМОВ,
"Адолат" мухбири

Абдулла Қаҳҳор таваллудининг 100 йиллигига

ҚАРДОШЛАРИМИЗ ЭҲТИРОМИ

Абдулла Қаҳҳор – XX аср ўзбек адабиёти равнақига катта ҳисса қўшган моҳир сўз устаси. Қозоқ китобхонлари адибнинг юксак пафос билан суғорилган, бадиий жиҳатдан ниҳоятда пишиқ роман, повесть, ҳикоя ва комедияларини ўтган асрнинг 30-йилларидаёқ ўз она тилларида ўқиб, олам-олам завқ олгандилар. Бугунги кунда ҳам Абдулла Қаҳҳор асарлари қардош ўлкада севиб мутолаа қилинмоқда.

Абдулла Қаҳҳор асарларини қозоқ китобхонларига етказишда Қалтой Муҳаммеджонов, Абек Сотилболдиев, Фарида Жантуғанова, Асилхон Усмон ўғли, Данил Исқақов, Қубей Сейдаханов каби адиб ва таржимонларнинг хизмати беқиёс. Масалан, ёзувчининг 1932 йили ёзилган "Қишлоқ ҳукм остида" повестини Данил Исқақов 1934 йилиёқ қозоқ тилига таржима қилган бўлса, ўша йили унинг "Олам яшаради" асари, шунингдек, орадан икки йил ўтгач, "Мастон" номли ҳикоялар тўплами ҳам Фарида Жантуғанова таржимасида қозоқ тилида чоп этилади.

1955 йили Қозоғистон Бадиий адабиёти нашриёти томонидан "Ўзбек ҳикоялари" номли тўплам нашр этилади. Тўпламга Абдулла Қаҳҳорнинг бир неча ҳикояси киритилади. 1961 йили эса ҳикоялар тўплами Асилхон Усмон ўғли томонидан таржима қилиниб, қозоқ тилида босилиб чиқади. Ажойиб қалам соҳиби Такен Алимкулов 1956 йилнинг 14 февралида "Литературная газета"да эълон қилинган "Ҳаёт галереяси" номли мақоласида Абдулла Қаҳҳор ижодига юксак баҳо беради: "Сиз Ўзбекистонда сира бўлмаган ва бу ўлка ҳақида биронта китоб ҳам ўқимаган бўлсангиз (бунга ишониш қийин, албатта) "Ўзбек ҳикоялари" тўпламини ўқингиз-да, ўзбекларнинг ери ва бу ерда яшаб, меҳнат қилаётган ажойиб кишилар тўғрисида тасаввур ҳосил қила оласиз". У фикрини давом эттириб: "Бадиий прозанинг атоқли устози Абдулла Қаҳҳорнинг ҳикоялари бу тўпламга киритилган. Лекин ҳикоялар бўлганда ҳам ажойиб ҳикоялар-да! Менимча, Абдулла Қаҳҳор "Кўр кўзнинг очилиши" ҳикоясини жаҳон ҳикоянавислари бадиий маҳоратининг буюк намунаси деб айтган бўлардим", дейди.

Абдулла Қаҳҳорни қозоғистон адабиёт ихлосмандлари моҳир драматург сифатида ҳам алоҳида қадрлайди. Чунки у яратган "Шоҳи сўзана", "Тобутдан товуш", "Оғриқ тишлар" сингари драмалар Олма Отадаги Мухтор Авезов номли Қозоқ Давлат драма театрида XX асрнинг 60-йилларидан шу кунга қадар намойиш этиб келинмоқда. Ҳар сафар томошабинлар бу асарларни ўзгача интиқлик билан кутиб олишади. Дарвоқе, адибнинг "Оғриқ тишлар" комедияси 1959 йилдаёқ ажойиб драматург Қолтай Мухамметхонов томонидан таржима қилиниб, бир неча бор қозоқ театрларида намойиш этилган. Кейинчалик, 1962 йили Кубей Сейдеханов "Тобутдан товуш" асарини қозоқ тилига ўгиради. Бу пьеса ҳам Қозоғистон театрларида қайта-қайта саҳналаштирилади.

Буюк сўз заргари Абдулла Қаҳҳорнинг ранг-баранг ва серзавқ, дилрабо кичик ҳикояларидан тортиб, роман, повесть ва драматик асарларигача, барча-барчаси қозоқ китобхонлари томонидан илиқ кутиб олинган, зўр қизиқиш билан мутолаа қилинган. Унинг ўлмас асарлари айни шу кунларда ҳам ардоқланиб, севиб ўқилмоқда. Демакки, бу йил таваллудининг 100 йиллиги кенг нишонланаётган Абдулла Қаҳҳор қозоқ китобхонларининг севимли адибига айланган буюк ижодкорлардандир.

Калдибек СЕЙДАНОВ,
профессор

ЮРТИМ ШАРАФИГА ҚЎШИҚЛАР БИТАЙ...

Озод, обод юртнинг фарзандидирман,
Толеимга бу кун шукрона айтай.
Севги-муҳаббатнинг дилбандидирман,
Юртим шарафига қўшиқлар битай.

Олға қадам ташлаб нурли иқболга,
Тафаккур қасрини қурмоқдадирмиз.
Интилиб орзуга, етиб камолга
Ёшлик завқ-шавқини сурмоқдадирмиз.

Файзу баракалар ёғилган боғдай
Кундан-кун гунчалар ёзади Ватан.
Юртга ярасак булбулу сордай,
Бўлсак бахт йўлида бир жону бир тан.

Сурурли лаҳзалар бўй таратади,
Ниятим – Ватанга бўлмоқ муносиб.
Боболар шавкати дилни тортади,
Уларнинг ибрати бизларга насиб.

Шаҳноза РАВШАНОВА

Спорт

ОММАВИЙЛИК ВА МАҲОРАТ

Навоий вилоятида жисмоний тарбия ва спортнинг оммавийлигини таъминлашга катта эътибор қаратилмоқда. Ҳозирги вақтда вилоятдаги ўқув муассасалари, корхона ва ташкилотларда 551 та жисмоний тарбия жамоаси ташкил этилган бўлиб, уларда қарийб 217 минг нафар фуқаро спорт билан мунтазам шуғулланиб келмоқда. Қолаверса, спортнинг 44 тури бўйича 3470 спорт секцияси ишлаб турибди. Ушбу спорт секцияларига 112382 нафар ўқувчи, коллеж ва лицей талабалари ҳамда кўнгиллилар жалб қилинган.

Ҳар йили мунтазам равишда турли мусобақалар ташкиллаштирилмоқда. Мусобақалар якунларига кўра, вилоят терма жамоалари шакллантирилмоқда. Масалан, бу йил ана шундай сараланган ёш спортчилар элликка яқин республика миқёсидаги мусобақаларда, ўндан зиёд халқаро турнирларда муваффақиятли иштирок этишди: 26 та олтин, 34 та кумуш, 50 та бронза медаллари қўлга киритилди.

Яна шуни айтиш жоизки, бугунги кунда вилоятда халқаро тоифадаги спорт устаси, усталикка номзод, биринчи ва оммавий тоифали спортчилар сони ортиб бораяпти. Қолаверса, волейбол ва баскетбол бўйича вилоятнинг етакчи икки жамоаси – БЎСМ ва "Ника" бир неча йилдан бўён республика чемпионатида муносиб иштирок этмоқда.

А.ЖАЛИЛОВ,
"Адолат" мухбири

БЕКОБОДДА – «МУСТАҚИЛЛИК КУБОГИ»

Бекобод шаҳрида каратэ бўйича "Мустақиллик кубоги" мусобақаси ўтказилди.

Илк бор ташкил этилган турнирда Фарғона, Наманган, Андижон, Тошкент вилоятлари ҳамда пойтахтлик уч юз нафарга яқин ўғил-қизлар ғолиблик учун баҳс олиб борди. Унда бекободлик каратэчилар нималарга қодир эканликларини намойиш этишди. Жумладан, Беҳзод ва Жаҳонгир Мўминжоновлар, Ҳамдам Шодибеков, Аҳмад Абдуллаев, Вазира Холиқова рақибларини ортда қолдирган бўлишса, жамоавий ката баҳсларида эса Бекобод, Фарғона ҳамда Тошкент шаҳри жамоалари етакчилик қилишди. Кўмита баҳслари ҳам кутилганидек муросасиз ўтди.

"Туркистон-пресс"

ИСТЕЪДОДЛАР КАШФ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Маданияти ва санъати форуми жамғармаси ҳамда "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий кенгаши ҳамкорлигида ўтказилаётган анъанавий "Келажак овози" республика кўрик-танловининг Тошкент вилоят босқичи якунланди.

Кўрик-танлов мамлакатимиздаги иқтидор ва истеъдод соҳиблари бўлган ёшларга ғамхўрлик кўрсатиш, уларни ижод ва билим чўққиларини эгаллашларига кўмак бериш, интеллектуал салоҳиятларини рўёбга чиқариш йўлида олиб борилаётган саъй-ҳаракатлар намунаси. Шу боис, турли йўналишларда ижод қилаётган, ўз қобилиятини намоён этаётган ёшларнинг танловга қизиқиши катта. Бу йил мазкур танловга Тошкент вилояти бўйича 3306 та анкета келиб тушгани ҳам фикримиз тасдиғидир.

Танловда тасвирий ва амалий санъат, архитектура ва дизайн, рационализаторлик, техник лойиҳалар ва ишланмалар, спорт, ижтимоий лойиҳалар ва бизнес режа, бадиий ижод ва публицистика, ахборот ва коммуникация технологиялари каби йўналишлар бўйича ёшларнинг маҳорати синовдан ўтказилди. Уч кун давом этган кўрик-танлов янги истеъдодларни кашф этди.

Ғолиблар танловнинг республика босқичига қатнашиш учун йўлланмаларни қўлга киритишди.

Она табиат манзаралари

Турмуш чорраҳаларида

НАФС ЕТОВИДАГИ КИШИЛАР

– Аня опа, хой Аня опа!

Расулнинг чақириғига, эшикни тақиллатишига ичкаридан жавоб бўлмади. Асли Қирғизистоннинг Ўш вилоятидан бўлган Расул Марияларнинг уйига анча йиллар олдин кўчиб келган, лекин ҳанузгача тайинли бир касбнинг бошини тутмаган эди. Шу туфайли Аня опанинг у-бу юмушларига қарашиб турарди. Ҳозир эса аксига олиб у уйда йўқ экан. Бўлганида "бош оғриқ"га уч грамм ундирарди.

Расул эшик олдида бироз каловланиб турди-да, сўнг таниши Маратникига йўл олди. "Икки оғайни" анча вақтгача ароқ ичиб, гаплашиб ўтиришди. Сўнгра ташқарига чиқишди. Биринчи қаватда эса Аня опага дуч келишди.

– Расул палосларимни ювишвор...

Хуллас, улар палосларни ташқарига олиб чиқишиб, тушгача ювишди. Иш битгач, Аня опа уни тушликка таклиф қилди:

– Кир энди, чой ич...

– Ароқ ҳам берасизми?

– Сен учун юз грамм топилиб қолар.

Дастурхон атрофида Аня опа қўшниси Мариянинг гап-битини қила бошлади:

– Жонга тегди. Ҳар нарсадан жанжал чиқаради. Ногиронлигини пеш қилиб, ҳархаша қилаверади. Асабларим дош бермаяпти. Расул, шу қари мегажинни менинг ҳаётимдан йўқот. Агар унинг уйи менинг номимга ўтади, ҳужжатларини нотариус тасдиқлаб берган. Агар уни тинчитсанг, уйини сотиб ярим пулини сенга бераман...

Таклиф Расулни қизиқтириб қўйди. Буни пайқаган кекса маккора авраши давом эттирди:

– Мариянинг эшиги очиқ туради. Эшик ичкарисига эса тахтакач қўйиб қўяман...

Расул ярим тунда йўлга отланди. Ниҳоят, Мария опанинг уйига етиб келди. Уйнинг эшиги ярим очиқлигидан хотиржам тортди. Ичкарида ҳеч қандай шарпа сезмагач, секин бурчакни пайпаслади. Қўлига қулай тутқичи бор тахтакач илинди. Хона қоронғу бўлгани боис аёлнинг юзи хира кўриниб турарди. Секин яқинлашиб, тахтакач билан аёлнинг бошига зарб билан урди. Типирчилаётган қариянинг шовқинидан қўшнилар уйғониб кетмасин деб, ҳушдан кетгунча келган жойига ура бошлади...

Эртасига эрталаб Мария Фёдорованинг хонадонидаги одамларнинг гала-ғовуридан пастга тушган Аня опа режа амалга ошганлигини билди. Тергов гуруҳи гувоҳлар, марҳуманинг танишлари ва яқинлари кўргазмаларини ўргана бошлади. Уларда марҳуманинг "қадрдон" қўшниси Анастасия Якубованинг узуқ-юлуқ кўргазмалари, ўзини тутиши шубҳа уйғотди. Суриштирув жараёнида у ҳамма қилғиликларини тан олди. Бу орада ёлланган қотил Расул Мамадалиев ҳам қўлга олинди.

Тоҳир АЗАМАТОВ,
Республика Бош прокуратураси бўлим прокурори

Мулоҳаза ва муҳокама

ОРАСТА КИЙИНИШ – МАДАНИЯТ БЕЛГИСИ

Кийим инсоннинг кўрки, унинг ўзлигини намоён этувчи муҳим восита ҳисобланади. Хўш, шундай экан, ёшларимизнинг, уларга ўрнак бўлиши лозим бўлган ўрта яшар кишилар, жумладан, ўқитувчи ва тарбиячиларимизнинг кийиниш маданияти қандай даражада? Уларнинг кийиниши миллий урф-одатларимиз, қадриятларимиз талабларига жавоб бера оладими?

Маълумки, инсоннинг асл қиёфасида фақат ташқи кўриниши, яъни қадди-қомати-ю юз-кўзидагина эмас, балки ўзига муносиб, ярашиқли либосида ҳам намоён бўлади. Тўғри, кийим танлаш ҳар кимнинг шахсий иши. Бунга киши ўзининг диди, имкониятлари, хоҳиш-иродасидан келиб чиққан ҳолда ёндашади. Қолаверса, "Дид тўғрисида баҳслашиб бўлмайди", деган гап ҳам бор. Аммо, бу инсон кўнгли тусаганини қилавериши мумкин, дегани эмас. Чунки жамоатчилик фикри ҳам борки, инсон жамоатда яшар экан, у билан ҳисоблашмасликнинг асло иложи йўқ. Шу нуқтаи назардан қараганда, кейинги уч-тўрт йил мобайнида ёшларимиз, аввало, қиз-жувонларимизнинг кийинишида кўзга ташланаётган нохуш ўзгаришларга газетхонларимизнинг эътиборини қаратмоқчи эдик.

Ҳар куни, одатдагидек, ишга, ўқишга отланамиз. Кўча-куйда, транспортда ёш қизлар, эс-хушини таниб олган жувонларнинг калта юбка, олди хийла очиқ кофта кийиб олганига кўзимиз тушади. Ҳатто кейинги пайтларда қиз-жувонлар шундай либосларни танлай бошладиларки (агар уларни либос деб атаб бўлса), бу кийимларда улар ярим яланғоч ҳолда, яъни белларини очиб, тананинг очиқ қисмига турли тақинчоқлар осиб юрадиган бўлишди.

Хўш, уларни ибосиз либосларда юришга нима мажбур этмоқда? Наҳотки, бу хилда кийинишларидан уларнинг ота-оналари, яқинлари ор қилишмаса? Майли, аёллар — оналарни қўя турайлик. Лекин оилада ота ёки ака, амаки, тоғалар — эркаклар ҳам бор-ку!

Авваллари қизларимиз енгил-елпи кийинишдан чўчишарди. Уйларидан рисоладагидек кийиниб чиқиб, бирор йўлакдами, хилватроқ жойдами бироз "модний" бўлиб олишар, уйларига қайтишда яна уст-бошларини тартибга солиб олишарди. Хўш, энди-чи? Энди эса билганича кийиниб уйдан чиқиб кетаверишади. Оиладаги эркаклари эса бунга бепарво!

Беҳаё либосларда юрган қиз-жувонларимизга дакки бермоқчи бўлсангиз, "Ака, ҳозир мода шунақа, бу Европа маданияти", дейишади, сизни қолоқликда айблашади. Тўғри, бизга Европа маданияти кириб келганига анча бўлди. Бу маданиятнинг бизнинг маданиятимизга таъсир кўрсатгани шубҳасиз. Аммо биз бирор манбада Европада аёллар ярим яланғоч ҳолда юриши мумкин, бу улар учун кўрк, деган фикрни учратмадик. Бунинг устига шаҳримизга ташриф буюраётган хорижлик аёлларнинг ярим яланғоч либосларда юрганига ҳам шоҳид бўлмадик.

Буюк драматург Вильям Шекспирнинг "Ҳамлет" трагедиясида Полонийнинг ўғли Лаэрт ўз синглиси Офелияга айтган қуйидаги:

Мабодо деразадан
қиз ўз бетини
Ҳатто ойга рўё қилса,
одобдан эмас,

деган гаплари ҳаё ва одоб шарқликлар учун ҳам, ғарбликлар учун ҳам бир хил маънавий ва маданий қадрият эканлигидан дарак беради. Инсон Европада яшайдими, Шарқда истиқомат қиладими, барибир, инсон. Унга уят, шарму ҳаё туйғуси ҳамиша зарур ва умрбод шундай бўлиб қолади.

Ҳозир ёшларимиз-ку халқимиз табиати, маънавиятига зид бўлган, миллий ғуруримизни поймол қилувчи очиқ-сочиқ кийимларни билиб-билмай кияр, уларнинг оналари бу ҳолга баъзан хайрихоҳлик қилар, биз киймаганни қизларимиз кийсин, дейишар. Аммо такрор айтамиз: қайси бир эркак ўз қизи, аёли, жияни, набирасининг белини очиб, миллатимиз урф-одатларига ёт бўлган кийимларни кийиб юришини ҳазм қила оларкин? Гап шундаки, уларда лоқайдлик касаллиги илдиз отган, улар яқинларига "Бундай кийинма!", деб ёмон кўринишни исташмайди. Боз устига, қизларнинг оналари кўпчилик ҳолларда ўз фарзандларининг ёнини олади, дакки берган эркакка қарши чиқади.

Ҳозир айрим ёшлар орасида модага эргашиш шу қадар авж олдики, ўрта мактабдан тортиб турли ўқув масканларида сабоқ олаётган баъзи бир қизларимизнинг "ғалати" кийимларига кўникиб қолаётгандаймиз. Ваҳоланки, уларнинг енгил-елпи кийингани дарс вақтида синфдош ва гуруҳдош ўқувчи, талабаларнинг фикрини чалғитади.

Ана шундай мулоҳазалардан кейин мактаб ва ўрта махсус ўқув юртларида махсус ўқув либослари жорий этилса мақсадга мувофиқ бўлмасмикан, деган фикрга келамиз. Фикримизча, махсус ўқув либослари, аввало, ўқувчилар орасида табақаланишнинг олдини олади. Маълумки, ўзига тўқ оиланинг боласи башанг кийинса, ўртаҳол оиланинг фарзанди одмироқ кийинади. Башанг кийинган ўқувчи ёки талаба одмироқ кийинган тенгдошини менсимайдиган ҳолатлар ҳам учрайди. Бу эса камситилган ўқувчи руҳиятига таъсир қилади.

Шу ўринда фарзандларимизга таълим-тарбия берувчи айрим аёл ўқитувчи-устозларга ҳам эътирозимизни айтмоқчимиз. Фарзанди аржумандларимизга ўзининг маданияти, маърифати, хулқи ва бошқа хислатлари билан ўрнак кўрсатиши лозим бўлган айрим педагогларимиз синфга худди тўйга келгандек башанг кийиниб, қатор-қатор қимматбаҳо тақинчоқларни ялтиратиб кириб келади. Бу ёш қизларимизда нотўғри таассурот қолдираётгани, улар ана шундай устозларидан "ўрнак" олишга ҳаракат қилишаётгани ҳам бор гап.

Яна бир масала. Никоҳ куни келинчакларимиз киядиган либослар тўғрисида ҳам ўйлаш жоиз кўринади. Сир эмас, бўлажак келинчакларимиз тўй куни киядиган либосларини оналари, дугоналари ёрдами ва маслаҳати билан танлашади. Танлаб-танлаб ўзга миллатларга хос қимматбаҳо сарупога тўхталишади. Ушбу никоҳ либоси фақат бир кун — тўй оқшомида кийилиб, кейинчалик ижарачига қайтариб берилади. Ижарачининг энг арзон нархи эса 60-80 минг сўмдан юқори! Шунинг ўрнига тўйга мос миллий либос кийилса бўлмайдими?!

Кийиниш маданияти деганда биз, аввало, ёшига қараб, миллатимизнинг одоб-ахлоқ қоидаларига мос ва хос кийинишни тушунамиз. Баъзилар: "Ҳар ким ўзи учун кийинади", деб ўйлайди. Йўқ, киши ўзи учун эмас, атрофдаги, муҳитдаги муносабатни кўзда тутиб кийинади. Орасталик, бу маданиятнинг чўққисидир. Майли, ёшларимиз замонавий кийинишсин, лекин ҳаё, андишани унутмасинлар! Чунки кийинишда ҳам ҳаё бор, комиллик бор. Миллий либос ҳам, уни кийган киши ҳам ҳеч қачон эътибордан четда қолмайди. Миллийликнинг, миллий либоснинг ана шундай сеҳри бор.

Айтганларимиздан хулоса шуки, биринчидан, либос инсоннинг кўрки. Иккинчидан, либос инсоннинг фақат сувратини эмас, балки сийратини ҳам намоён қиладиган муҳим омилдир. Учинчидан эса, биз кийинар эканмиз, кийиниш маданиятининг шарқона моҳиятини ҳам унутмаслигимиз лозим. Муҳтарам Юртбошимиз таъкидлаганларидек, юксак маънавий ва ахлоқий қадриятларга таянувчи жамиятни барпо этувчилар эканимизни ёддан чиқармаслигимиз зарур. Зеро, ораста кийиниш ҳам юксак маданият ва маънавият белгисидир.

Шавкат ЁҚУБОВ,
Тошкент автомобиль ва йўллар касб-ҳунар коллежи "Ахборот-ресурс маркази" раҳбари

ADOLAT
ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СДП СИЁСИЙ КЕНГАШИ
www.adolat.uz • E-mail: adolat_gazeta@mail.ru

Таҳрир ҳайъати
Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Иқбол МИРЗО, Турсунали ҚЎЗИЕВ, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мамазоир ХЎЖАМБЕРДИЕВ, Исмоил САИФНАЗАРОВ, Собир ТУРСУНОВ, Шермат ШАМСИЕВ, Светлана ОРТИҚОВА, Мукаррамхон АЗИМОВА, Жуманиёз АЛИБЕКОВ, Камол АЛЛАЁРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Талъат МУРОДОВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 0018 рақами билан рўйхатга олинган
Телефонлар: қабулхона – 136-53-14; факс – 133-40-86; котибият – 136-55-96; реклама бўлими – 133-41-89
Манзил: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди
• «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t – Тижорат мақолалар белгиси.
Нашр индекси – 100
Навбатчи – Б.ТОШНАЗАРОВ
Саҳифаловчи – З.БАКИРОВ

«Шарқ» НМАК босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Буюртма Г – 701. Ҳажми – 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2. Адади – 2851. Босишга топшириш вақти – 21.00. Босишга топширилди – 00.20 2 3 4 5